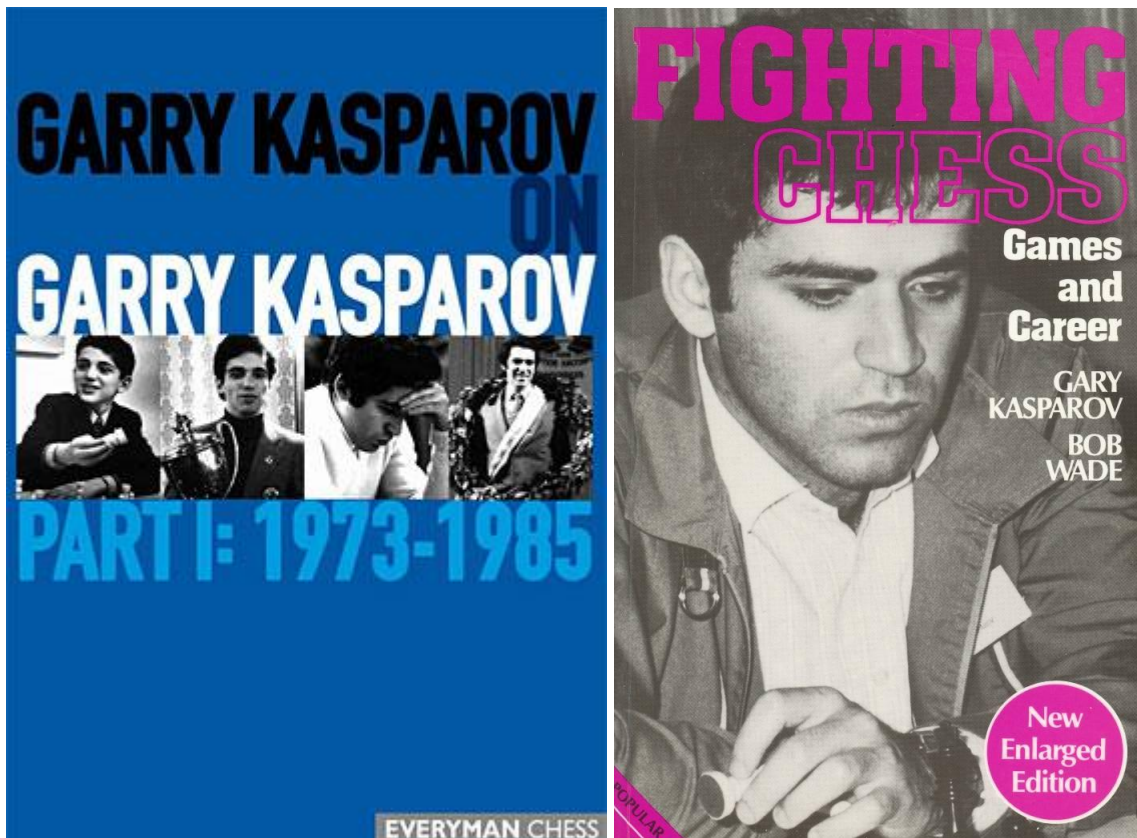

Garry Kasparov on Garry Kasparov Part I: 1973-1985 versus Fighting Chess: Games and Career

Garry Kasparov, Everyman Chess, 520 blz, 2011
Versus Garry Kasparov & Bob Wade, Batsford (third enlarged edition), 216 blz, 1988

De nieuwste telg in de monsterserie van Kasparov is er. Ergens bij een vorige bespreking van één van zijn Predecessor-serie had ik al eens voorspeld dat hij wel tot tien boekdelen ging komen en dat is nu al officieel zo. Na 2x vier boeken (5 predecessors – de rode serie – en 4 boeken – de witte serie – over de ontwikkeling van de schaaktheorie en zijn eigen carrière, met de nadruk op al zijn partijen tegen Karpov), zitten we nu aan het eerste van drie nieuwe boeken – de blauwe serie – die focust op zijn ontwikkeling als schaker. Een opvallende keuze trouwens, die kleuren – zijn dat niet de kleuren van de Russische Republiek, waar Kasparovs politieke ambities liggen? Of ga ik te ver in mijn interpretaties?

Bedoeling is dat het drie boeken worden met elk 100 van zijn beste partijen. Dus we zitten aan twaalf en volgens mij gaat hij er nog altijd een vervolg aan breien over zijn opvolgers – al was het maar om de fouten in hun partijen te vinden (en beter nog, dat de correcte voorzetting al jaren ligt te slapen in zijn openingskoffer) en op te scheppen over zijn verwezenlijkingen als trainer van Carlsen en Nakamura.

Maar goed, hoe positioneert dit boek zich? Uiteindelijk gaat Kasparov dus wel zes dikke boeken over zichzelf hebben geschreven. Qua ego kan dat dus wel tellen, je kan niet zeggen dat hij zich niet bewust is van zijn plaats in de schaakgeschiedenis. Net als Dva Matcha heeft hij ook nu een van zijn vroegere boeken gerecycleerd. Immers, zoals zoveel schaakwonders (Adams, Short, Carlsen, ...) heeft ook Kasparov een "jeugdzonde". Het softcover boek *Fighting Chess, Games and Career* (Batsford 1983,1985,1988), dat hij schreef met Bob Wade, behandelt net dezelfde materie, van zijn eerste stappen tot 1987, maar dan over slechts 212 bladzijden. Dit nieuwe boek gaat van start tot het einde van de eerste match (1984-85: 5-3 voor Karpov). Het is dus maar normaal dat er heel wat meer detail zit in zowel aantal partijen als detail van analyse als kaderscheppend commentaar.

Vooraf dat extra commentaar maakt het verschil met het eerste boek. In "Games and Career" komt psychologie en de ontwikkeling van de schaker Kasparov nauwelijks aan bod. De nadruk ligt op het brengen van een representatieve verzameling van beste partijen (die dan nog grotendeels door Wade geselecteerd zijn), met redelijk uitgebalanceerde analyses (die in omvang groeien naarmate Kasparov een betere schaker wordt). Het boek springt van tornooi naar tornooi, met nu en dan een foto, een tabel of een alinea met commentaar of een citaat. Op zich is het een eerlijk werkje, van iemand die zich toen nog niet zoveel vond wegen (de eerste uitgave dateerde immers van voor zijn wereldtitel).

Het tweede boek is een totaal ander boek – in lijn met de vorige boeken uit de serie is het een hardcover (zelfs met rechte rug, waar ik geen voorstander van ben). De opdeling in hoofdstukken is eenvoudig en duidelijk: 1. Baku Universities (over zijn ontwikkeling als schaker) van blz 7 tot 92; 2. Adult Games (over zijn opmars in de schaakwereld) van blz 93 tot 364 en 3. Challenger (over het opklimmen naar de status van uitdager van Karpov en het spelen van de eerste match): van blz 365 tot 487.

De eerste partijen in beide boeken zijn dezelfde: Weinstein-Muratkuliev en Magerramov-Weinstein, maar in "KonK1" duwt Kasparov er nog Kengis-Weinstein ertussen. En dat is zeker geen bladvulling, maar een partij waarmee elke schaker wel mee naar buiten wil komen. Wat betreft de analyses, het verschil kan niet groter zijn tussen beide boeken: in *Fighting Chess* zijn de analyses beperkt tot kort commentaar: een vraagteken of uitroepeteken, hier en daar een betere zet tussen haakjes en een diagram. Pas met de vijfde partij kunnen we met wat goede wil spreken van een min of meer geanalyseerd middenspel (Dvoyris-Weinstein, NK jeugd 1975, meteen de eerste remise in *Fighting Chess*). In *KonK1* is het meteen al "volle bak", zoals in zijn vorige boeken. Door het vele geschreven commentaar wordt die eerste partij geopend voor elke speler. Ook nr 2 en 3 krijgen de aandacht die ze verdienen.

Daarna volgen enkele andere partijen in *KonK1*, maar opvallend is dat Dvoyris-Weinstein (hij noemt de partij nu "a sharp, gripping duel") verdwenen is. In plaats daarvan komt de eerder spannende, maar foutrijke partij Weinstein-Yermolinsky uit de ronde eraan. Door een blunder op zet 40 (Kf2? in plaats van Kf1!) vergooit hij die beslissende partij. Maar zelfs met die 11de plaats komt hij in het vizier van Leonard Barden, die in *The Guardian* schrijft dat hij waarschijnlijk de wereldkampioen van 1990 gevonden heeft – we zijn dan nog altijd 1975!

Het verhaal van de Baku City Cup – een knock-out blitztornooi, wordt met mooie anekdotes verrijkt in *KonK1*, daar waar het commentaar in *Fighting Chess* beperkt blijft tot "The final – a keen struggle – ended in a victory for the 6th class pupil over the chess master." Wel vreemd dat in *Fighting Chess* al Kasparov in deze partij gebruikt wordt, terwijl in *KonK1* het nog Weinstein is. De partij erop zijn de boeken weer synchroon – geen toeval, het is

Kasparovs eerste partij tegen Karpov. Ook hier is het verschil in analyses gigantisch – in Fighting Chess krijg je de indruk dat er slechts één grote fout is begaan; in KonK1 beent Kasparov de partij uit over meer dan vijf bladzijden en negen diagrammen.

Het eerste deel van KonK1 eindigt op blz 92 met partij 20: de trainingspartij tegen Magerramov uit 1977 – in Fighting Chess staat deze partij op blz 19 voor het WK kadetten in Cagnes-sur-Mer van 1977 (in KonK1 staat deze partij “juist”, aangezien ze blijkbaar gespeeld werd op 10.12.1977, effectief na het WK).

In Fighting Chess staan ook uitgebreidere analyses en die beginnen met het kwalificatietornooi in Daugavpils in 1978; drie partijen uit dit toernooi krijgen anderhalve bladzijde (tegen Panchenko, Palatnik en Alburt). In KonK1 zitten we dan al in deel 2: Adult Games, op blz 121. Met een extra partij tegen Nikolaevsky laat Kasparov deze vier partijen exploderen tot 20 blz (inclusief het verrijkende commentaar uit die tijd). En hoewel er ook in Fighting Chess analyses staan van diverse bladzijden per partij, toont dit toch wel het verschil in aanpak. Fighting Chess is een illustratief boek, een nieuwsverslag, een brochure, dat Kasparov als speler in kaart brengt. KonK1 daartegenover is een “authorized” autobiografie, waarin Kasparov alles poogt te brengen wat er volgens hem in moet.

In Fighting Chess noemt Kasparov na het toernooi in Tilburg 1981 de tot dan toe beste partij van zijn leven die tegen Anderssen. In KonK1 blijkt dat Kasparov nog steeds zeer te spreken is over deze harmonieuze partij.

Wat in Fighting Chess opvalt, is hoeveel aandacht besteed wordt aan het felbevochten NK in Frunze op het einde van 1981. De titel alleen al “Gold!” toont aan dat Kasparov aan deze titel veel gewicht hecht en het als een belangrijke mijlpaal in zijn ontwikkeling beschouwt. Het hoofdstuk beslaat 22 bladzijden en de partijen tegen Gavrikov, Beliavsky, Tukmakov en de tweelingpartijen tegen Timoschenko en Dorfman worden uitgebreid besproken. Opvallend: hier doet KonK1 nauwelijks beter met 24 bladzijden en geeft de partijen tegen Gavrikov, Yusupov, Timoschenko, Dorfman en Tukmakov. De uitgebreidere analyses en het voordeel van de tijd die ondertussen verlopen is maakt de evaluatie van de partijen in KonK1 natuurlijk “correcter”. Zo kan Kasparov schrijven dat pas 15 jaar later op de 26ste zet een verbetering van Timoschenko’s spel gevonden werd in een cr-partij.

Ook interessant is het commentaar in Fighting Chess bij het toernooi van Bugojno in 1982: “An enlarged edition of this book would include Kasparov’s round 1, 3 and 4 wins against respectively Gligoric, Najdorf and Ivkov and the terrific scrap with Spassky ending in a draw.” En ook: nu vindt Kasparov de partij tegen Petrosian (1-0 in 24 zetten) de beste van zijn leven. De partij krijgt in Fighting Chess amper een halve bladzijde met diagram, maar KonK1 wordt een en ander rechtgezet: de partijen tegen Gligoric, Petrosian, Larsen en Kavalek worden gegeven. Hé, dus niet Najdorf, Ivkov en Spassky! Times they are changing...

Blijft nog één vergelijking over: met de vorige boeken (de “Karpov” serie). Want hoewel Kasparov nu slim naast zijn toernooipartijen ook zijn kandidatenmatches kan binnensmokkelen, blijft Karpov opduiken in dit boek. De index vermeldt zelfs 9 partijen – in Kasparovs voordeel kan gesteld worden dat 7 ervan partij(fragment)en zijn uit de eerste match. Enkel partij 32 en 48 worden integraal gegeven, omdat hij deze als zijn beste van de match beschouwt. Een voorbeeld: het eerste fragment in KonK1 is partij 6, startend bij de 25ste zet van wit (25.Dd4). KvsK1 geeft bij deze zet identiek commentaar en de vrees dat de laatste 25 blz van KonK1 gewoon overgepend zijn uit KvsK1, begint te groeien. Maar dan

blijkt dat Kasparov de analyses opgeschoond heeft – vaak zijn ze ingekort of bij sommige zetten weggelaten. Ook staan de diagrammen vaak bij andere stellingen in de partij. Bij partij 32 zijn er zelfs stukjes commentaar bijgevoegd (bv op na 8...exd5), maar als geheel kan gesteld worden dat het boek gemakkelijk kon ingekort worden tot 500 bladzijden rond, enkel door te knippen in het laatste hoofdstuk, waarin we Kasparov op zijn commercieelst zien.

Algemeen kan gesteld worden dat Fighting Chess naar de huidige maatstaven iets te gecondenseerd is en ghostwriter Bob Wade misschien wat teveel op de voorgrond treedt, daarom 3 sterren. KonK1 is voer voor de moderne schaakbibliotheek: kwaliteitsvol, met goede analyses van de beste speler aller tijden en of je het wil of niet, wie snel iets zal willen opzoeken in zijn bib over de schaakgeschiedenis, zal snel naar Kasparovs serie grijpen, hoeveel historische fouten er in de rode serie ook mogen staan. Dit boek echter is een prima boek over de jonge Kasparov, en het klasseverschil met Fighting Chess mag er zeker wezen; daarom 4 sterren.